

kisebb-nagyobb gödörrel együtt. A 666. obj. betöltésében nagyon sok kőszkőzt, magkövet, valamint kovapattintéket találtunk. Ennek az objektumnak egy kisebb mélyedése 2, eredetileg épen a gödörbe helyezett csőtalpas tálat rejtett. A csiszolt kőszkőzök, kőbalták mellett előkerült egy hasonló funkciójú csontból készült szerszám is. A gazdag leletanyag legjellegzetesebb részei a festett edénytöredékek, a vörös festés azonban csak nyomokban maradt meg a talajviszonyok miatt. A lengyeli telepanyagban egy-két obszidián-pattinték is található. Sírokat a 2012. évi ásatáson nem találtunk.

Új eredmény a Furchenstich-kultúra megjelenése a lelőhelyen, amit I gödör képviselt.

A kora bronzkori telep (Somogyvár-Vinkovci-kultúra) további részéhez tartoznak azok a különleges tárolóhelyek, amelyek egymás közelében, a kiemelkedés platóján voltak. A négyzetes, mély gödrök alján átégett, erősen faszenes réteget találtunk. Ez a réteg nagyon sok gabonamagvat őrzött meg. Az egyik tárológödör (710. obj.) oldalán megfigyelt oszlophely alapján joggal feltételezhetjük, hogy földfelszíni, épített tető védte a tárolóhelyeket. A 721. sz. verem oldala átégett volt, DK-i falánál 2 átégett famaradványt hagytunk *in situ*. A verem alját 10–18 cm vastag átégett réteg borította, amelyen – a restaurálás alapján – 7 edény feküdt. Az edények változatos formát mutatnak: a kultúra jellegzetes egyfülü korszója, valamint bögrék, tálkák, fazekak. A 705. sz. nagy méretű, kerek tárolóverem alján a szenült gabona-magvas rétegben 5 edény maradványát bontottuk ki.

A 2010-ben feltárt késő bronzkori telepészlethez (halomsíros és urnamezős kultúra) egy nagy méretű objektumcsoport tartozik.

A lelőhelyen 3 gödör feltételeesen a népvándorláskorra keltezhető. Az É-i részen kevés, míg a D-i részen nagyobb számú, de elszórt szerkezetű Árpád-kori település tárológödreit és kenyérsütő kemencéit tártuk fel. A leletanyag főleg fazéktöredékből állt, köztük számos, jellegzetes fogaskerek díszítésű. Az Árpád-kori telep meglétét az előzetes terepbejárás és megelőző feltárás is bizonyította.

A feltárás alapján a lelőhely D felé, a nyomvonalban, a feltételezettnél kisebb területre terjedt ki, legintenzívebb részét a Boronka-patak egykori árteréből enyhén kiemelkedő É-i dombocská legmagasabb részén találjuk meg.

Munkatársak: Molnár István régész, Cserép Tamás, Móricz Róbert és Varga Máté régésztechnikusok, Gál Zoltán adattáros és Nyári Zsolt rajzoló.

SOMOGYI KRISZTINA – NÉMETH PÉTER GERGELY

138. Mályi, Geotermális kúttól DK-re (KÖH 82985)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő?

A Miskolc–Mályi geotermális távhőrendszer TA01–03 szakaszán régészeti megfigyelés keretében lehatárolt őskori lelőhelyen egy kb. 30 m hosszú paticsos sávot figyeltünk meg szórvány kerámiával. A lelőhely Mályi községen belül, a település ÉNy-i részén, a községet Ny felől határoló dombvonulat oldalában található. A területet sokáig szemétkerakóként hasznosították, bejárására annak fedettsége miatt nem volt alkalmunk, ezért a lelőhely további kiterjedése bizonytalan, elképzelhető az is, hogy a leletek másodlagos pozíciójúak.

HAJDÚ MELINDA

139. Márokpapi, Belterület (KÖH 85701)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) N

2012. június 18–19-én próbafeltárást végeztünk a „Beregi komplex árapasztási és ártér-revitalizációs fejlesztés projekt” előzetes régészeti dokumentációjának elkészítéséhez. A területen egy anyagnyerő létesítését tervezték, ezért volt szükség a próbafeltárára. Az eddig nem ismert lelőhely a Micz-patak elhagyott meanderének D-i partján fekszik. Az ásatás során 2 házat, 2 sütőkemencét és egy cölöplyukat dokumentáltunk. Az előkerült jelenségek kevés leletanyagot tartalmaztak, melyek a 7–9. századra datálhatóak. A 2. sz. kemencéből nagy mennyiségű „agyagpogácsa” került elő.

Munkatárs: Bocz Péter.

TOLDI ZOLTÁN

140. Mátészalka, Herdon-dűlő (KÖH 85659)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Á, Kk

2012. december 6-án, Mátészalka térségében, a Szamos–Kraszna közti árvíz tározó építéséhez kapcsolódóan, a Jósa András Múzeum dolgozói végeztek régészeti terepbejárást.

A két kisebb csatorna nyomvonalának bejárásakor egy újabb lelőhelyet regisztráltunk a Herdon-dűlőn. A lelőhely egy csatorna magaspártján húzódik. Számos kerámiát, köztük korszó- és fedőtöredéket gyűjtöttünk. A tárgyak a lelőhelyet a késő Árpád-kor és a késő középkor közötti időszakra keltezi. Az írott források alapján a területet az elpusztult Sándor vagy Ejeg településsel lehet azonosítani. A csatornától közvetlen É-ra, késő középkori mázas, irizált üvegtöredéket, kályhacsempét és kályhaszemet találtunk. A K–Ny-i irányú, intenzív lelőhely nagysága 483×186 m.

Munkatársak: Bacskai István műszeres leletfelderítő, Belezna Gabriella, Kiss László, Vizler Csaba ásatási rajzoló, Mester Andrea gyűjteménykezelő.

TOLDI ZOLTÁN

141. Mátraverebély, Hencse-vár (KÖH 94343)

(Nógrád megye) Kö

A várat irodalom nem említi, Csépe Attila ismerte fel 2005 előtt. Mátraverebélytől Ny-ra emelkedik a Kőszirt-hegy, ennek hosszú, D-i lejtőjének keskeny végén van a vár. Három oldalról igen meredek hegyoldal övezi. É-i oldalán, a Kőszirt-hegy emelkedése felé 35 m hosszú árok zárja le, első oldalán alacsony sánccal. Ettől 36 m-re, a vár D-i végében egy kb. 15×13 m-es, téglalap alakú terület körül alapfal csekély maradványa látható. A vár teljes hossza az árok belső oldalától mérve kb. 58 m. Egész területe egykori kőbányagödörrel erősen bolygott. A vár, jellege alapján, középkori.

Csépe Attila közreműködésével mértem fel.⁴⁰

NOVÁKI GYULA

40 Nováki Gyula – Feld István – Guba Szilvia – Mordovin Maxim – Sárközy Sebestyén: Nógrád megye várai az őskortól a kuruc korig. Szerk.: Sárközy Sebestyén. Budapest 2017. 50.